
Maďarsko po volbách

O některých příčinách změn na parlamentní scéně
se zřetelem na vliv volebního systému

Zsolt Bárány, Milan Kasimír

Jednou z nejpodstatnějších a nejdiskutovanějších událostí letošního středoevropského politického jara byly bezesporu květnové volby do maďarského parlamentu. Nikoli bez důvodu. Výsledky voleb, znamenající výrazné vítězství představitelů politického proudu relativně velmi těsně spojeného s totalitním politickým režimem uplynulých čtyřiceti let, a porážka sil realizujících první zásadní transformační procesy v období let 1990–1994 vyvolávají u pozorovatele událostí ve východní Evropě četné otázky.

Základním úkolem dnešní doby je v této souvislosti – jak se zdá – nalezení komplexní a dostatečně vyčerpávající odpovědi na otázku, jak je možné, že voliči v poměrně velmi krátké době od pádu socialistického systému v demokratických volbách opět světili politickou moc v zemi do rukou sil vyrostlých na bázi druhých a dalších garnitur komunistických stran, popřípadě vyrůstajících ze základny aktivních činitelů organizací komunistické mládeže. Tato otázka je o to naléhavější, že tento fenomén není ani zdaleka jevem specificky maďarským, ale že se dnes již jedná o jev, který proběhl prakticky v celé východní a v podstatné části střední Evropy. Právě maďarské volby (a ještě předtím volby v Polsku na podzim roku 1993) postavily z našeho hlediska otázku po důvodu těchto proměn do nového světa, protože ukázaly, že se fenomén střídání elit (disidenti a křesťansky, národně či jinak orientovaná konzervativní pravice ostře vystupující proti předchozímu režimu je vystřídána postkomunisty) neomezuje pouze na některé východoevropské státy, pro něž je charakteristická nízká ekonomická a kulturněsociální úroveň a které se běžně sledovanými parametry většinou blíží rozvojovým zemím, ale též na relativně vyspělé středoevropské státy, které měly jistou předchozí zkušenost s pluralitním společenským životem a které západní politologové považovali za nejnadějnější adepty na brzkou integraci do euroamerických politických, hospodářských, duchovních a jiných struktur.

V rámci snahy nalézt odpověď na výše zmíněnou otázku se jak obecně, tak s ohledem na nejnovější vývoj v Maďarsku uvádí celá řada příčin. Vedle dnes zvláště povrchními pozorovateli velmi často uváděného zhoršení kvality způsobu života, což bylo dáno ztrátou sociálních jistot předchozího období a negativními makroekonomickými efekty spojenými s hospodářským propadem nutně provázejícím ekonomickou transformaci a reorientaci, lze na příkladu Maďarska vyzkoušet ještě další příčiny, z nichž mnohé je možné do jisté míry použít i pro vysvětlení vývoje v celém východoevropském regionu. Jedná se především o naprosté selhání nové pravicové politické elity, která nedokázala nabídnout občanům pozitivní program společenského a ekonomického progresu orientovaného do budoucnosti a nedokázala je přesvědčit o tom, že stačí na vyřešení úkolů, které před společností postavila doba.

V případě Maďarska stála zřejmě při předvolebním rozhodování voličů na prvním místě obecná rozladěnost společnosti se způsobem myšlení a jednání činitelů vládnoucí koalice, charakterizovaným v duchovní rovině definicí státu na národním principu, do extrému dovedeným vnímáním sebedůležitosti maďarského národa a vlastní důležitosti konzervativních proudů jako jeho vůdců a ochránců před „zkažeností“ okolního (západního) světa (liberalismus, kosmopolitismus, ateismus, alternativní životní způsoby atd.).

V praktické každodenní politice se potom tento duchovní základ projevoval z minulého období přejatým sklonem k etatizmu, k byrokratickému centralizmu a k národnímu kolektivismu, sníženou schopností tolerovat představitele jiných myšlenkových politických proudů a na kultivované úrovni s nimi v rámci k tomu určených struktur (sdělovací prostředky, parlament atd.) diskutovat a případně i spolupracovat. Voliče odradila rovněž neschopnost vládnoucích kruhů identifikovat a přednostně řešit problémy, které společnost nejvíce trápily. Místo toho se vládnoucí koalice vyčerpávala pokusy o řešení otázek z hlediska většiny voličů málo podstatných (historické „křivdy“, řešení potíží cizích národnostních menšin maďarského původu, očistění řízení společnosti od komunistických „mafii“ apod.). K temnějším stránkám nejnovějších dějin maďarského politického konzervatismu pak patří zejména silně autoritářské, politicky motivované zásahy státu (vlády) do některých sfér společenského a hospodářského života (známé jsou zvláště opakované personální čistky v rámci tzv. „války o média“) a dále hysterický antikomunismus, vypjatý antisemitismus a arrogantní nesnášenlivost bývalého pravicového křídla nejsilnější vládnoucí politické strany, Maďarského demokratického fóra, zastoupeného i u nás známým spisovatelem I. Csurkou, stejně jako permanentní společenské skandály, urážky a různá obviňování opozičních politických soků apod.

Ve volbách roku 1994 maďarský volič především razantně odmítl takovýto výše nazvaný způsob politické práce a orientoval se na ty síly, které mu svým dosavadním chováním zaručovaly, že se zasadí o zmírnění společenského napětí a budou se soustřeďovat na řešení z jeho hlediska podstatných problémů. Vzhledem k tomu, že těmito podstatnými problémy byly především sociální otázky (pokles životní úrovně, nezaměstnanost, která stoupla z 1 % v roce 1989 na 13 % práce schopného obyvatelstva v roce 1993 apod.), profitovali ze společenské nespokojenosti především maďarští socialisté, kteří se během uplynulých pěti let podrobili hluboké vnitřní přeměně, v jejímž rámci se dokázali zbavit přešvědčených stalinistů a nejkompromitovanějších kádrů, přijmout standardní sociálnědemokratický program, kompatibilní s programy demokratických levicových stran v západní Evropě, soustředit kolem sebe širokou skupinu erudovaných odborníků a klidným, racionálněpragmatickým vystupováním svých představitelů na veřejnosti si vytvořit pozitivní společenský image.

Příčin politického nástupu přímých nositelů komunistického dědictví je možné uvést ještě celou řadu. Zajímavé a do budoucna varující je například selhání mladé maďarské politické pravice sdružené ve Svazu mladých demokratů (FIDESz), jejíž představitelé se nedokázali vyvarovat chyb svých konzervativních politických soupeřů (vnitrostranické rozepře, vrcholící odchodem nejoblíbenějšího vedoucího představitele do konkurenčního Svazu svobodných demokratů, malá schopnost postihnout podstatné problémy společnosti, nedostatečný distanc od politické praxe Maďarského demokratického fóra atd.), a tím přivedli společnost k poznání, že ani strana, ani její představitelé nejsou dosud dostatečně vyzrálí pro náročnou práci spojenou s vedením společnosti. To se projevilo bezprecedentním odlišením politických sympatií vyjadřovaných této straně. Během jednoho roku ztratil FIDESz rozhodující část svých politických příznivců – v létě roku 1993 se pro něj vyslovovalo v průzkumech veřejného mínění více než 30 % respondentů a na jaře 1994 jen asi 6 %.

V další části této stati se podrobněji soustředíme na jeden podstatný, ale málo zmiňovaný aspekt, který se přímo podílel na utvoření aktuálního rozložení sil na maďarské politické scéně, a sice na volební systém použitý ve volbách v květnu 1994. Z politické teorie je známé, že existují dva základní typy volebního systému (každý z nich se rozpadá na množství dalších variant), a to volební systém většinový a poměrný. Jejich vliv na politický život v té které zemi je velmi výrazný, neboť je to právě užitý typ volebního systému, který vedle voličů rozhoduje o tom, kolik křesel v zastupitelském sboru jednotlivé politické strany obsadí.

Zásadní rozdíl mezi oběma uvedenými volebními systémy spočívá v tom, že v rámci systému poměrného zastoupení získává politická strana takové procento křesel v parlamentu, které dosti přesně odpovídá procentu hlasů odevzdaných pro danou stranu ve vol-

bách. To ve svém důsledku vede k tomu, že v parlamentu bývá zastoupena celá řada stran, frakcí, politických, společenských, národnostních aj. menšin. Výhodou tohoto systému je spravedlivé zastoupení všech, nevýhodou je roztržičnost parlamentu, jeho snížená akceschopnost při řešení problémů, což se může stát osudným v krizových situacích, obtížné uzavírání vládních koalic (více než padesátiprocentní zastoupení jedné strany je v parlamentu téměř vyloučené), určitý permanentní politický neklid a napětí na veřejnosti.

Většinové volební systémy vedou svým působením k zvýhodnění ve volbách nejméně úspěšnější strany (popřípadě prvních dvou stran), které získávají více parlamentních křesel, než by odpovídalo poměru pro ně odevzdaných hlasů. V parlamentu tak má uměle zesílenou pozici nejsilnější strana, a to na úkor ve volbách méně úspěšných stran, které získávají méně poslaneckých mandátů, než by odpovídalo procentu pro ně odevzdaných hlasů, popřípadě se nedostanou do parlamentu vůbec. Výhody většinového systému jsou zřejmé. V parlamentu je zastoupeno jen několik málo stran, z nichž jedna může mít takovou převahu, která jí umožní vládnout samostatně. Politické pole je přehledné, přijímání rozhodnutí, nalézání konsenzu, řešení sporů apod. bývá obvykle rychlejší a pružnější než v parlamentu vytvořeném podle systému poměrného zastoupení a do parlamentu se nedostávají extrémní politické síly. Nevýhodou většinového systému je to, že neumožní, aby se na politickém rozhodování v zemi podílely všechny relevantní společenské menšiny, vytlačuje extrémní politické síly z centra politického života na společenskou periferii, kde se mohou vyvíjet stranou veřejné kontroly. Je nespravedlivý, protože zvýhodňuje nejsilnější stranu na úkor stran méně úspěšných a ve svém důsledku vede k tomu, že ve společnosti vládne největší společenská menšina.

Snahou většiny zemí je spojit výhody obou uvedených volebních systémů a eliminovat jejich nevýhody. Cestou k tomu jsou především různé úpravy v rámci systému poměrného zastoupení, mající za cíl odstranit zbytečnou roztržičnost (velikost volebních obvodů, jejich počet a počet mandátů v nich, skládání volební kauce kandidujících stran před volbami, omezující vstupní procentní klauzule do parlamentu apod.). Některé země potom používají tzv. smíšené volební systémy, které zpravidla v rámci několika volebních kol kombinují způsob volby podle většinového systému i podle systému poměrného zastoupení. K těmto zemím patří i Maďarsko, které si zvolilo poměrně komplikovaný smíšený systém, v němž však – měřeno výsledným efektem – převažuje prvek většinový.

Maďarský volební systém je možné označit za velmi důležitý element, který se podstatným způsobem podílel na zformování dnešní tváře maďarského politického života, ovlivňuje chování jednotlivých politických stran a má zřetelný vliv na dnešní i budoucí nejen politický vývoj společnosti.

Vliv volebního systému na rozložení politických sil v zemi je možné dobře ilustrovat na příkladu posledních dvou voleb, které Maďarsko absolvovalo od roku 1990, pokud si porovnáme údaj o tom, kolik procent ze všech odevzdaných hlasů bylo pro danou stranu ve volbách odevzdáno, s tím, kolik procent parlamentních křesel nakonec strana získala. Tak vítěz voleb roku 1990 – Maďarské demokratické fórum – získal 24,73 % odevzdaných hlasů. Na základě tohoto výsledku však obsadil v parlamentu plných 42,49 % křesel, zatímco socialisté ve stejných volbách získali 10,89 % hlasů, což jim však vyneslo pouze 8,55 % mandátů. V roce 1994 se však situace obrátila. Maďarská socialistická strana získala ve volbách 32,99 % odevzdaných hlasů, ovšem na základě těchto hlasů obsadila jako nejsilnější strana 54,15 % křesel v parlamentu. Naopak zastoupení Maďarského demokratického fóra, které ve volbách skončilo až na třetím místě se ziskem pouhých 11,74 % hlasů, bylo vlivem použitého volebního systému zeslabeno na reálných 9,59 % poslaneckých mandátů.

V zájmu správného pochopení volebního mechanismu, jehož výsledné efekty jsme ukázali, podrobíme nyní maďarský volební systém důkladnější analýze.

Na samém počátku podrobnějšího rozboru volebního systému Maďarské republiky je třeba se zmínit o okolnostech jeho vzniku. Dnešní volební systém se zformoval v roce 1989 v rámci jednání u tzv. národního kulatého stolu mezi tehdy vládající Maďarskou

socialistickou dělnickou stranou (MSzMP) a stranami systémové opozice (z nejvýznamnějších jmenujme alespoň Svaz svobodných demokratů – SzDSz; Maďarské demokratické fórum – MDF). Vzniklý koncept zákona byl výsledkem kompromisu mezi zájmy obou soupeřů. Snahou komunistů bylo prosadit většinový volební systém. Přitom spoléhali na veřejnou známost svých čelných představitelů, kteří byli spojeni s perestrojkovým reformním proudem, aktivním od poloviny osmdesátých let, a doufali, že volič dá při výběru přednost známým tvářím. Ve zcela odlišné situaci byly strany systémové opozice. Otevřenou politickou aktivitu vyvíjely teprve několik měsíců, a proto nemohly spoléhat na přílišnou veřejnou známost svých čelných osobností. Z obavy před veřejnou popularitou některých jednotlivců z řad reformních komunistů a ve víře, že pokud se bude hlasovat pro kandidátní listiny, odradí mnoho voličů nepopulární značka komunistické strany, prosazovaly systém poměrného zastoupení.

Dnešní stav je tedy takový, že každý maďarský občan, který má volební právo, disponuje třemi hlasy, jedním hlasuje pro kandidátní listinu, kterou určitá – jím zvolená – strana vytvořila v jeho župě, druhé dva může věnovat jednotlivým kandidátům různých stran či nezávislým kandidátům, kteří kandidují v jeho volebním obvodu. Volby v rámci poměrného systému se tak uskutečňují v rámci župy, zatímco volby ve většinovém systému v rámci jednomandátových volebních obvodů. Župa tedy není s volebním obvodem totožná, v jedné župě je řada volebních obvodů. Zatímco prvním hlasem si volič vybírá především určitou stranu, druhým a třetím hlasem naopak především konkrétní osobnost, jejíž stranická příslušnost pro něj nemusí být rozhodující.

Pokud se týká okolností volby prvním hlasem, tedy volby v rámci systému poměrného zastoupení, je možné říci, že podoba této volby je v podstatě totožná s volebním systémem v České republice. To znamená, že jednotlivé kandidující strany dostanou v té části parlamentu, která je obsazována poměrným systémem, na základě prvního hlasu tolik křesel, kolik odpovídá poměrnému zisku té které strany ze všech odevzdaných prvních hlasů.

Hlasování v poměrném systému je věnováno první kolo volby (celý volební akt zahrnuje dvě volební kola, přičemž v prvním se hlasuje prvním hlasem v poměrném a druhým hlasem ve většinovém systému; druhé kolo, jež následuje se zhruba čtrnáctidenním odstupem a provádí se většinovou volbou, se koná jen v těch volebních obvodech, kde se nepodařilo zvolit kandidáta v rámci většinové části prvního volebního kola; zde tedy uplatní voliči třetí hlas). Jedinou bariérou pro vstup stran do parlamentu v rámci poměrného volebního systému je omezující vstupní klauzule, ve volbách roku 1990 čtyřprocentní, ve volbách roku 1994 pětiprocentní, a to v celostátním měřítku. V rámci poměrného systému se obsazuje 152 křesel parlamentu, který má celkem 386 křesel. Předpokladem účasti strany v poměrné části voleb v dané župě je, aby strana postavila své kandidáty alespoň v jedné čtvrtině (ale minimálně ve dvou) volebních obvodech, na něž je župa pro většinovou část voleb rozdělena.

Dalších 176 parlamentních křesel se obsazuje volbou ve většinovém systému. Maďarsko je rozděleno na 176 volebních obvodů se zřetelem k tomu, aby na každý obvod připadlo zhruba 60 000 obyvatel. V každém obvodu se o přízeň voličů uchází obvykle osm až deset kandidátů. Kandidátem se může stát zletilý bezúhonný občan, kterému se podaří ve svém volebním obvodu získat alespoň 750 podpisů. Aby určitý kandidát, ucházející se o mandát v rámci většinové volby, mohl být zvolen už v prvním kole, musí získat 50 % a navíc ještě jeden hlas ze všech hlasů, odevzdaných v rámci většinové části prvního kola voleb. V opačném případě daný volební obvod nezná vítěze a o tom, kdo bude zvolen, se rozhodne až po dvou týdnech ve druhém kole voleb. Ve druhém kole se výběr voliče zužuje – účastnit se ho mohou jen ti kandidáti, kteří v prvním kole získali alespoň 15 % z odevzdaných hlasů; nejsou-li alespoň tři takoví, postupují prostě první tři nejúspěšnější kandidáti prvního kola. Na tomto místě můžeme poznamenat, že se vzhledem k poměrně značnému počtu kandidátů (8–10) často stává, že se hlasy mezi ně značně rozptýlí, a proto zvolení kandidáta většinové volby již v prvním kole je v maďarských podmínkách dosti řídkým jevem. V roce 1990 se to podařilo pouze v pěti obvodech, v roce 1994 ve dvou.

Zvláštností maďarského volebního systému je tzv. Celostátní volební listina. Na této listině se počítají tzv. ztracené hlasy. Ztracené hlasy jsou ty hlasy odevzdané v rámci většinové části prvního volebního kola, které byly odevzdány ve prospěch kandidátů, kteří nakonec neuspěli ani ve druhém kole voleb. Po skončení druhého kola volební komise zjišťuje, kolik hlasů bylo pro tyto neúspěšné kandidáty odevzdáno v prvním kole, a v závislosti na stranické příslušnosti toho kterého kandidáta započítá tyto hlasy na konto příslušné strany. Konto na Celostátní listině mohou mít pouze ty strany, které postavily kandidátku pro poměrnou část voleb alespoň v sedmi z dvaceti dnes existujících žup (přesně řečeno z 19 žup a Budapešti).

Na jednotlivá stranická konta, evidovaná na Celostátní listině, se dále započítávají ztracené hlasy, odevzdané pro jednotlivé strany v poměrné části prvního volebního kola. Co jsou to ztracené hlasy z poměrného systému? V rámci poměrné části prvního kola volby platí pravidlo, že každá župa může vyslat do parlamentu určitý počet poslanců. Počet závisí na množství obyvatel dané župy (viz údaje v tabulce Rozdělení mandátů mezi poměrnou a většinovou část volby). Například Budapešť disponuje pro poměrnou část prvního kola 28 mandáty. Určitá strana může získat jeden mandát ze všech mandátů, kterými daná župa pro poměrný systém disponuje, pokud získá jistý počet hlasů. Počet hlasů, které musí strana získat, aby dostala mandát, se od župy k župě liší. Postupuje se tak, že se sečtou všechny hlasy, odevzdané pro všechny strany v dané župě. Tato suma hlasů se dělí počtem mandátů, kterými župa disponuje, zvýšeným o jeden mandát. V případě Budapešti je tedy tímto číslem 29. Výsledek provedeného dělení udává nezbytný počet hlasů pro získání jednoho mandátu v dané župě. Pokud nyní vydělíme všechny hlasy odevzdané pro volební kandidátku určité strany v dané župě počtem hlasů, které jsou v této župě potřeba k získání jednoho mandátu, zjistíme, kolik mandátů tato strana v župě získala. Hlasy nevyužité pro získání mandátu (tzn. desetinný zbytek předchozího dělení) jsou tedy tzv. ztracenými hlasy poměrné části voleb a připočítávají se ke ztraceným hlasům většinové volby na konto strany v rámci Celostátní listiny.

Shromážděné hlasy na kontech jednotlivých stran na Celostátní listině jsou využívány k získání některého ze zbývajících 58 křesel v parlamentu, které nebyly obsazeny ani většinovou, ani poměrnou volbou.

Existují však případy, kdy je nutné část hlasů, které strany popsaným způsobem shromáždily na svých kontech, odečíst. Souvisí to s tím, že ne všechny mandáty, určené na rozdělení v rámci poměrné části prvního kola voleb, jsou skutečně rozděleny. Vedle zbytkových (ztracených) hlasů jednotlivých stran tak zůstávají po prvním kole voleb – v rámci jejich poměrné části – i zbytkové (nerozdělené) mandáty. Jsou to mandáty, které vznikly součtem zlomků nároků na mandát u jednotlivých stran v původním, výše uvedeném výpočtu. Jeden z těchto mandátů může získat pouze ta strana, která má k dispozici alespoň 2/3 hlasů, potřebných pro získání jednoho mandátu v poměrné části prvního kola voleb (tedy její zlomek neuplatněných hlasů z této části voleb představuje alespoň 2/3 z počtu hlasů, za něž je v dané župě možné jeden mandát získat). Pokud strana splní tuto podmínku, může mandát získat. Počet hlasů potřebných k získání mandátu zůstává i v této fázi stejný. Strana tento počet získá tak, že k zmíněným alespoň 2/3 hlasů dočerpá zbylý počet formou odečtení ze svého konta na Celostátní listině. Pokud je stran, které splní podmínku alespoň 2/3 hlasů z nároku na mandát prvního kola, více, získá mandát ta strana, která má tento poměr nejvyšší. Pokud žádná ze stran, kandidujících v dané župě, nespĺní podmínku vlastnictví alespoň 2/3 zbytkových hlasů, zůstane mandát v této fázi rozdělování nepřidělen a připočítává se k 58 výše uvedeným neobsazeným mandátům, které v parlamentu dosud zbývají. Ve volbách roku 1990 takto přibýlo 32 mandátů, v roce 1994 to bylo 27 křesel.

V závěrečné fázi rozdělování hlasů tedy zbývá rozdělit 58 dosud neobsazených křesel plus určitý počet neobsazených křesel z dělení v rámci poměrného systému, jak jsme popsali výše. Postupuje se tím způsobem, že se zjistí procentní podíl počtu hlasů, shromážděných jednotlivými stranami na jejich kontech v rámci Celostátní listiny na celkové sumě, vypočtené součtem hlasů na kontech všech stran na listině. Dosud neodevzdané

mandáty se rozdělí jednotlivým stranám adekvátně k jejich poměru, tedy například pokud počet hlasů na kontě určité strany odpovídá 30 % celkového součtu hlasů všech stran na Celostátní listině, získá taková strana 30 % dosud neobsazených mandátů. Je zřejmé, že nejvíce mandátů rozdělovaných prostřednictvím Celostátní listiny získá ta strana, která má nejvíce ztracených hlasů z poměrné a většinové volby, tedy ta strana, jejímž kandidátům se v rámci voleb ve většinovém systému podařilo získat ve větší části volebních obvodů druhé či třetí místo.

Z uvedeného výkladu vidíme, že maďarský volební systém je – pokud se týká čistě technického řešení – kompromisem mezi systémem čistě poměrným a čistě většinovým (nicméně na výše uvedeném ilustračním příkladu jsme viděli, že výsledné efekty na rozložení politických sil jsou spíše většinové). Cílem je využít přednosti obou systémů (poměrný systém – zastoupení všech menšin; většinový systém – stabilní většina v parlamentu) a eliminovat nedostatky (poměrný systém – rozříštěný parlament a nestabilita vlády; většinový systém – velké množství ztracených hlasů, absence zastoupení společenských minorit). Na rozdíl od České republiky se však tohoto kompromisu nedosahuje pomocí přechodu na dvoukomorový parlament, ale dvojnásobným způsobem volby do jednoho parlamentu. Výsledné působení volebního systému ukazují následující tabulky.

Rozdělení mandátů mezi poměrnou a většinovou část volby

Župa	Počet volebních obvodů (mandátů ve většinové části)	Počet mandátů obsazovaných v poměrné části
Budapešť	32	28
Baranya	7	6
Bács-Kiskun	10	8
Békés	7	6
Borsod-Abaúj-Zemplén	13	11
Csongrád	7	6
Fejér	7	6
Győr-Sopron	7	6
Hajdú-Bihar	9	8
Heves	6	5
Komárom	5	5
Nógrád	4	4
Pest	16	14
Somogy	6	5
Szabolcs-Szatmár	10	9
Szolnok	8	6
Tolna	5	4
Vas	5	4
Veszprém	7	6
Zala	5	5
Celkem	176	152

Pramen: Zákon MLR č. XXXIV. z roku 1990.

Rozdělení parlamentních mandátů po volbách v roce 1990

Název strany	Mandáty získané ve většinové části voleb	Mandáty získané v poměrné části voleb	Mandáty Celostátní listiny	Mandáty celkem
MDF	115	40	10	165
SzDSz	34	34	23	91
FKgP	11	16	17	44
MSzP	1	14	18	33
FIDESz	1	8	12	21
KDNP	3	8	10	21
Agrární svaz	1	–	–	1
Nezávislí	6	–	–	6
Společní kandidáti více stran	4	–	–	4
Celkem	176	120	90	386

Pramen: Szabadon választott – Parlamentní almanach 1990, Idegenforgalmi Propaganda és Kiadó Vállalat, Budapest 1990.

Rozdělení parlamentních mandátů po volbách v roce 1994

Název strany	Mandáty získané ve většinové části voleb	Mandáty získané v poměrné části voleb	Mandáty Celostátní listiny	Mandáty celkem
MSzP	149	53	7	209
SzDSz	17	28	25	70
MDF	4	18	15	37
FKgP	1	14	11	26
KDNP	3	5	14	22
FIDESz	0	7	13	20
Agrární svaz	1	–	–	1
Společní kandidáti více stran	1	–	–	1
Celkem	176	125	85	386

Pramen: Zpracováno podle údajů MTI z 30. 5. 1994.

Přehled výsledků parlamentních voleb z 25. března a 8. dubna 1990

Název strany	Platné hlasy		Mandáty	
	Počet	Poměr v %	Počet	Poměr v %
MDF	1 214 359	24,73	164	42,49
SzDSz	1 050 799	21,39	92	23,83
FKgP	576 799	11,73	44	11,40
MSzP	535 064	10,89	33	8,55
FIDESz	439 649	8,95	21	5,44
KDNP	317 278	6,46	21	5,44
Agrární svaz	méně než 4 % v 1. kole		1	0,25
Nezávislí	–	–	6	1,55
Společní kandidáti	–	–	4	1,04
několika stran				
Ztracené hlasy	777 777	15,83	–	–
Celkem	4 911 725	99,98	386	99,99

Pramen: Bihari Mihály és kol.: A többpártrendszer kialakulása Magyarországon 1985–1991. Tanulmánykötet Kossuth Könyvkiadó, Budapest 1991.

Přehled výsledků parlamentních voleb z května 1994

Název strany	Procentní poměr hlasů odevzdaných pro danou stranu	Získané mandáty	
		Počet	Poměr v %
MSzP	32,99	209	54,15
SzDSz	19,74	70	18,14
MDF	11,74	37	9,59
FKgP	8,82	26	6,74
KDNP	7,03	22	5,70
FIDESz	7,02	20	5,18

Je jistě možné uvádět ještě celou řadu faktorů, které způsobily, že dnešní vnitropolitická situace v Maďarsku a přeneseně v celé střední a východní Evropě je taková, jaká je. Naším záměrem bylo připomenout ty, které jsou méně uváděné. Stať je proto možné chápat jako jeden z příspěvků do procesu hledání odpovědi na v úvodu položenou otázku o podstatě a příčinách vnitropolitických pohybů ve východní a střední Evropě.